

Stockholm den 23 februari 2017

(MED POST OCH E-POST)

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning,

Kommunenheten

103 33 STOCKHOLM

E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

Ärendenummer: Fi2016/04014/K

Remissvar angående betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Sammanfattning av remissvaret

Detta remissvar avser betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78) som lämnades till regeringen den 8 november 2016 ("Utredningen").

Den frågeställning som Utredningen helt inriktar sig på är hur vinster inom välfärdssektorn ska begränsas. Utredningen bryr sig inte alls om att analysera vinstens funktion i en marknadsekonomi. Att företag går med vinst betraktas per definition som något negativt, medan det i själva verket är tvärtom. Vinst är något som uppstår först när ett företag tagit alla sina kostnader för att leverera sin tjänst eller produkt med rätt kvalitet och med nöjda användare. Att det som sedan blir kvar, av vissa, beskrivits som stöld är absurt. Vinst är ett överskott som uppstår när en verksamhet fungerar väl, ett kvitto på att den är efterfrågad och resurseffektiv.

Konsekvensen av utredningens förslag är oundvikligen att utbudet av skolor och vård kommer att strypas. Företagsvinster har en tidlös förmåga att väcka ont blod. De är därför i behov av ett lika tidlöst och outtröttligt försvar. Tyvärr väljer utredningen att sälla sig till de politiska krafter som kritiserar marknadsekonomin i tron att människor inte förstår sitt eget bästa. Det är mot

denna bakgrund jag använt den möjlighet lagstiftningen erbjuder att utan inbjudan lämna ett remissvar. Utredningens förslag bör avvisas eftersom det är skadligt för Sveriges välstånd.

Om avsändaren

Jag heter Olof Stenhammar och har grundat OMX. Som entreprenör har jag inga ekonomiska intressen i skola, vård eller omsorg men jag är starkt kritisk till förslaget om vinsttak eftersom det undergräver äganderätten och näringsfriheten i vårt land.

Vinster är nödvändigt för välstånd

Vi vet att vinster i näringslivet är nödvändiga för att vårt samhälle ska fungera. Vinst möjliggör expansion och investeringar i nya idéer. Vinster uppstår först när en verksamhet skapar värden, som en användare är villig att betala för. Skapades inte värdena skulle ingen heller köpa tjänsten eller produkten. Men detta väljer utredningen att förbise. Den är beredd att slå ihjäl vinstintresset för en lång lista av välfärdstjänster, som den inte tycker lämpar sig för entreprenöriell verksamhet. Innovationskraften och nytänkandet inom vård och skola kommer därför att påverkas negativt till men för hela vårt svenska samhälle.

Dilemmat är att om vinster kan begränsas i en bransch skapas en ideologisk språngbräda för att utvidga begränsningen till andra områden. För Jonas Sjöstedt och hans partikollegor inom Vänsterpartiet är förstas värden och skolan bara början. Vinsten borde vara en icke-fråga, den är ett medel för att nå målet – god kvalitet och nöjda konsumenter. Det viktiga är att patienter, brukare och elever får ut den kvalitet som kan krävas. Det cyniska är att vinstmotståndarna sällan tycks ägna patienternas eller elevernas välbefinnande en tanke. Människornas bästa offras på ideologiernas altare.

I en ny enkätundersökning om primärvården 2016, som Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, presenterar rankar patienterna ännu en gång de privata vårdcentralerna högst i både Skåne och Sverige, 74 av de 100 bästa vårdcentralerna i landet är privata. Det är en bra signal från verkligheten om var den bästa vården står att finna. Riv inte sönder det förhållandet.

Dåliga privata företag kommer aldrig att bli stora

Fram till 1990-talet producerades i princip alla välfärdstjänster i offentlig regi. Det ledde till höga kostnader, dålig service och brist på innovation. Den tiden vill få ha tillbaka.

Som entreprenör och företagare gör de senaste årens destruktiva vinstdebatt mig uppriktigt bekymrad. Många privata vårdgivare producerar bättre vård än vad offentliga aktörer gör, och åstadkommer dessutom en vinst. Klagomålen på den offentliga vården är minst lika vanliga som på den privata vården, men i den offentliga vården sitter vi fast medan vi omedelbart kräver förändringar om något är fel i den privata vården. Så ska det också vara.

Det offentliga ledarskapet saknar förmågan att ensamt hitta vägarna till en bättre vård.

Verksamheter som vård, skola och omsorg är för viktiga för att enbart överlåtas till politiker och byråkrater inom den offentliga sektorn. Det visar bland annat den senaste tidens reaktioner från ansvariga landstingspolitiker om att de nu ska vidta krafttag för att minska inhyrningen av vårdpersonal. Man får det nästan att framstå som att det är bemanningsföretagens fel att de hyr ut personal, när problemet i stället är landstingspolitikernas oförmåga att utöva ett fungerande ledarskap.

Massmedierna är generellt oförmögna eller ointresserade av att förmedla en balanserad bild i dessa frågor. Författaren och journalisten Åsa Moberg är ett undantag. I en kolumn i Aftonbladet 2015 skrev hon: "Dåliga privata företag kommer aldrig att bli stora. Det är bara i offentlig regi som dålig vård kan pågå år efter år." Skandalerna kring Karolinska och SÖS akutsjukvård är om något ett tecken på just det. Eller att tre kvinnor i julhelgen skickades till Finland för att föda. Den offentliga svenska vården klarade helt enkelt inte att göra sitt jobb.

Avslutning

Grunden för Sveriges välstånd är de värden som näringslivet genererar, bland annat genom att gå med vinst. Politiker skapar inte dessa värden, även om de ibland försöker ge sken av det.

Utredningen visar inga belägg för ett negativt samband mellan vinst och kvalitet. För att välfärdstjänster som idag produceras i offentlig regi ska kunna utvecklas, krävs en måttstock att jämföra med. Där erbjuder privata initiativ, där vinsten ger drivkrafter att förnya och effektivisera, möjligheter till alternativa lösningar. Utan dessa privata aktörer kommer den

positiva utvecklig som sedan 1990-talet faktiskt skett inom vård, skola och omsorg att avstanna. Detta vore en stor förlust inte bara för alla anställda, patienter och elever som föredrar ett privat alternativ, utan för hela samhället. Mot denna bakgrund avstyrker jag utredningen.

Olof Stenhammar

olof@basen.se

Grundare av OMX och entreprenör